

Azərbaycan dili qədimliyi, zənginliyi, ahəngdarlığı, axıcılığı və səlisliyi baxımından dünyanın seçkin dillərindən biridir. Dilimizin dövlət dili kimi qəbul edilməsi, qorunması və inkişafı məhz ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ötən əsrin 70-ci illərində, sovet rejiminin milli dilləri sıxışdırdığı bir vaxtda ana dili məsələsinin təbliği ilə məşğul olmaq böyük cəsarət tələb edirdi. Ulu öndər respublika rəhbərliyinə gəldiyi ilk günlərdən ana dilinin qorunması və inkişafını dövlət siyasətinin prioritetlərindən hesab edir, Azərbaycanın gələcək müstəqilliyi üçün zəruri olacaq sosial-iqtisadi əsasları, milli kadr potensialını formalaşdırır, Azərbaycan dilinin inkişafına xüsusi diqqət yetirirdi. Ana dilimizin gözəl bilicisi Ümummilli lider dönə-dönə qeyd edirdi ki, dil xalqın milli kimliyinin, mənəviyyatının və varlığının əsasıdır. “Dilimiz çox zəngin və ahəngdar dildir, dərin tarixi köklərə malikdir. Xalqı xalq edən, milləti millət edən onun ana dilidir”.

Xalqımızın da, dilimizin də adı tanınıb. Bu reallıqdır”.

1995-ci ildə məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanan və ümumxalq səsverməsi ilə qəbul edilən müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyasının 21-ci maddəsində dövlət dilinin Azərbaycan dili olması birmənalı şəkildə öz əksini tapdı. Ulu öndərin dövlət dilinin yeni inkişaf dönməsində yaranmış vəziyyəti nəzərə alaraq “Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında” 2001-ci il 18 iyun və “Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq

Ana dili milli kimliyin aynasıdır

Uzaqgörən rəhbərin qətiyyəti və iradəsi sayəsində Azərbaycan dilinin dövlət dili olması barədə müddəa Konstitusiyada öz təsdiqini tapdı. Maddədə deyilirdi: “Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının dövlət dili Azərbaycan dilidir. Azərbaycan SSR dövlət orqanlarında və ictimai orqanlarda, mədəniyyət, maarif müəssisələrində və başqa idarələrdə Azərbaycan dilinin işlədilməsini təmin edir və onun hərtərəfli inkişafına dövlət qayğısı göstərir”.

1993-cü ilin iyununda xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gələn Ulu öndər qısa bir zamanda ölkədə iqtisadi, ictimai-siyasi, ideoloji-mənəvi həyatın normalaşmasına, stabilləşməsinə nail oldu. Müstəqil dövlətimizin yeni Konstitusiyaya layihəsini hazırlayan komissiyanın 5 noyabr 1995-ci ildə keçirilən iclasında müzakirələrin məntiqi nəticəsi kimi dövlət dilinin adı barədə öz qəti fikrini bildirdi: “Mən hər bir dilə hörmət edirəm və ehtiramımı bildirirəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycan dili ilə fəxr edə bilərik. Çünki bu zəngin dildir, artıq dünyada tanınmış dildir.

edilməsi barədə 2001-ci il 9 avqust tarixli Fərmanına əsasən, avqustun 1-i Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü kimi təsis edildi. 2002-ci il sentyabrın 30-da “Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında” Qanunun qəbul edilməsi, Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi işlədilməsi, onun tətbiqi, qorunması və inkişaf etdirilməsi, dünya azərbaycanlılarının Azərbaycan dili ilə bağlı milli-mədəni özünümüdafiə ehtiyaclarının ödənilməsi istiqamətində 2003-cü il 2 yanvar tarixli fərmanları dilimizin və dilçiliyimizin inkişafında yeni bir mərhələnin başlanğıcını qoydu.

Ana dilinə həssas münasibət xalqımızın bütövlüyünün, milli-mənəvi dəyərlərin qorunması, azərbaycanlı milli kimliyinin təsdiqi, ölkənin qüdrətinin artırılması baxımından olduqca mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu gün Azərbaycan dilinin dövlət statusunda azad və müstəqil şəkildə yaşaması, inkişaf etməsi, beynəlxalq aləmdə tanınması məhz ulu öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasətinin nəticəsidir. Heydər Əliyev ana dilimizi yalnız qorumaqla

kifayətlənmədi, onu yüksəltdi, hüquqi, siyasi və mənəvi status qazandırdı. Ulu öndərin “Dilimiz çox zəngin və ahəngdar dildir, dərin tarixi köklərə malikdir. Şəxsən mən öz ana dilimi çox sevir və bu dildə danışmağım fəxr edirəm” müdrik kəlamı ana dilimizə olan məhəbbət və hər bir soydaşımız üçün örnekdir.

Bu gün də ana dilimizin qorunması davam etdirilir. Prezident İlham Əliyevin imzaladığı müvafiq fərman və sərəncamları üzrə atılan mühüm addımlar ana dilimizin saflığı və daha da zənginləşməsinə xidmət edir. Dövlət başçısı, həmçinin milli xüsusiyyətlərimizin saxlanmasında ana dili və ədəbiyyatımızın başlıca amillərdən olduğuna dəfələrlə diqqət çəkərək deyib: “Bizi millət kimi qoruyub saxlayan məhz dilimiz, ədəbiyyatımız, tariximiz, ənənələrimizdir”. Ölkə rəhbəri müxtəlif çıxışlarında, insanlarla söhbətlərində, bölgələrdə keçirdiyi görüşlərdə həmişə dövlət atributlarına, xüsusilə də Azərbaycan dilinə, milli adət-ənənələrə xüsusi ehtiramla yanaşıb.

Prezident İlham Əliyevin ana dilinə verdiyi dəyər, onun qorunması və inkişafı naminə göstərdiyi ardıcıl səylər xalqımızın mənəvi yaddaşının qorunmasına yönəlmişdir. Azərbaycan dilinin müstəqil dövlətin rəsmi dili, beynəlxalq aləmdə tanınan bir ünsiyyət vasitəsi və milli-mənəvi irsimizin əsas sütunu kimi inkişaf etməsi gələcəyə yönəlik tarixi nailiyyətlərimizdir. Ölkə başçısının Azərbaycan dili haqqında fikirləri də ana dilimizə hörmət və qayğının göstəricisidir: “Biz ana dilimizi xarici təsirdən qorumağıq. Ana dilimiz bizim toxunulmaz sərvətimizdir. Azərbaycan xalqının formalaşmasında, müstəqil Azərbaycanın formalaşmasında ana dilimiz – Azərbaycan dili müstəsna rol oynayırdı. Biz elə etməliyik ki, dilimizin saflığını daim qoruyaq”.

Milli varlığımızı özündə təcəssüm etdirən ana dilimizi göz bəbəyi kimi qoruyub saxlamaq, inkişaf etdirmək, gələcək nəsillərə ötürmək hər birimizin borcudur.

Gülxarə TARVERDİYEVA,
Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin deputatı

1977-ci ildə SSRİ Konstitusiyasının qəbulundan sonra yeni Azərbaycan SSR Konstitusiyasının layihəsi hazırlanarkən Heydər Əliyev Azərbaycan dilinə dövlət statusunun verilməsi uğrunda qətiyyətli və prinsipial mübarizəyə başladı. Ümummilli lider bütün təzyiqlərə və maneələrə baxmayaraq, öz mövqeyindən bir addım belə geri çəkilmədi. 1978-ci il aprelin 2-də IX çağırış Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası Konstitusiyasının layihəsi və onun ümumxalq müzakirəsinin yekunlarına həsr olunmuş VII sessiyasında məruzə ilə çıxış edən Ulu öndərin təklifi ilə 73-cü maddəni aşağıdakı redaksiyada vermək təklif olunmuşdu: “Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının dövlət dili Azərbaycan dilidir”.